Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru, Judecător – N. Mazur
Dosarul nr. 2r-3685/23
2-23040367-02-2r-08112023

D E C I Z I E

01 februarie 2024 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

În componența:
Președintele completului Anatol Pahopol
Judecători Ruxanda Pulbere și Dorin Dulghieru

examinând în ordine de recurs, recursul declarat de *****, *****, *****, ***** și *****, prin intermediul avocatului Doina Ioana Străisteanu,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de *****, *****, *****, ***** și ***** către *****, *****, ***** *****, *****, ***** și *****, cu privire la încasarea prejudiciului material și moral cauzat prin instigare la discriminare pe criteriu de orientare sexuală,

împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 20 octombrie 2023, prin care cererea de chemare în judecată a fost scoasă de pe rol,

c o n s t a t ă:

Pretențiile din acțiune:

La 17 martie 2023, *****, *****, *****, ***** și *****, au înaintat cerere de chemare în judecată către *****, *****, ***** *****, *****, ***** și *****, solicitând încasarea din contul fiecărui pârât în beneficiul fiecărui reclamant, a sumei de 10 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin instigare la discriminare pe criteriu de orientare sexuală, și încasarea din contul pârâților, în mod solidar, în beneficiul reclamanților, cheltuielile de judecată suportate cu acest dosar.

Soluția primei instanțe:

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 20 octombrie 2023, la cererea reprezentantului pîrîților *****, ***** *****, ***** și ***** - avocatului Domenco Andrei, s-a dispus scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată înaintată de *****, *****, *****, ***** și *****, în temeiul prevederilor art. 267 lit. a) din Codul de procedură civilă.

Pretențiile din cererea de recurs:

La 30 octombrie 2023, *****, *****, *****, ***** și *****, prin intermediul avocatului Doina Ioana Străisteanu, au declarat recurs împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 20 octombrie 2023, solicitând casarea încheierii primei instanțe și emiterea unei decizii privind punerea pe rol a acțiunii.

În motivarea recursului, s-a indicat că scoaterea cererii de chemare în judecată de pe rol, este neîntemeiată, dat fiind faptul că prima instanță a aplicat eronat normele legale, în raport cu circumstanțele cauzei legate de obiectul cauzei și dreptul recurenților de a avea acces la justiție, or, prin încheierea instanței le-a fost lezat dreptul la un proces echitabil.

Termenul declarării recursului:

În conformitate cu prevederile art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța reține că, date privind recepționarea încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 20 octombrie 2023, lipsesc la materialele cauzei.

Astfel, în raport cu normele legale citate supra și circumstanțele constatate, Colegiul civil constată că recursul declarat de *****, *****, *****, ***** și *****, prin intermediul avocatului Doina Ioana Străisteanu, a fost depus în interiorul termenului legal.

Soluția instanței de recurs:

Verificând legalitatea și temeinicia încheierii contestate, prin prisma argumentelor cererii de recurs și a materialelor dosarului, Colegiul civil, consideră că recursul este întemeiat și urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Potrivit art. 424 alin. (1) din Codul de procedură civilă, curțile de apel examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de judecătorii.

Conform prevederilor art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu art. 427 lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

Instanța de recurs reiterează că obiect al verificării în prezenta speță este, încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 20 octombrie 2023, prin care s-a dispus scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată înaintată de *****, *****, *****, ***** și *****, în temeiul prevederilor art. 267 lit. a) din Codul de procedură civilă.

Astfel, într-adevăr, potrivit prevederilor art. 267 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească scoate cererea de pe rol dacă reclamantul nu a

respectat procedura, prevăzută prin lege sau prin contractul părților, de soluționare prealabilă a cauzei pe cale extrajudiciară, inclusiv prin mediere.

Totodată, conform art. 167 alin. (2) lit. d) din Codul de procedură civilă, la cererea de chemare în judecată se anexează documentele care confirmă respectarea procedurii de soluționare prealabilă a litigiului**, dacă respectarea acestei proceduri este prevăzută de lege sau de contractul părților**.

La caz, deși prima instanță a reflectat în concluziile sale, prevederile art. 5 lit. b) din Legea Parlamentului nr. 121 din 25 mai 2012 ”cu privire la asigurarea egalității” - *Discriminarea poate fi eliminată prin: medierea prin soluționarea pe cale amiabilă a conflictelor apărute în urma săvârşirii faptelor discriminatorii*, Colegiul civil menționează că art. 5 din Legea enunțată, nu impune expres obligațiunea de soluționare pe cale amiabilă, dar oferă subiecților în domeniul discriminării, dreptul de a alege modalitățile de soluționare a conflictelor apărute în urma săvârșirii faptelor discriminatorii, printre care, de altfel, conform lit. d) din articolul citat, se atestă dreptul la repararea prejudiciului material și moral cauzat ca urmare a actului de discriminare.

Mai mult ca atât, Colegiul civil menționează că, potrivit prevederilor art. 5 alin. (1)-(2) din Codul de procedură civilă, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime. Nici unei persoane nu i se va refuza apărarea judiciară din motiv de inexistență a legislației, de imperfecțiune, coliziune sau obscuritate a legislației în vigoare.

În aceiași ordine de idei, Colegiul civil menționează că în temeiul art. 9 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanței judecătorești îi revine un rol diriguitor în organizarea și desfășurarea procesului, ale cărui limite și al cărui conținut sunt stabilite de prezentul cod și de alte legi.

Conform art. 26 din Codul de procedură civilă, procesele civile se desfășoară pe principiul contradictorialității și egalității părților în drepturile procedurale. Contradictorialitatea presupune organizarea procesului astfel încât părțile și ceilalți participanți la proces să aibă posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent de instanță, de alte organe și persoane, de a-și expune opinia asupra oricărei probleme de fapt și de drept care are legătură cu cauza dată judecății și de a-și expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței. Instanța care judecă cauza își păstrează imparțialitatea și obiectivitatea, creează condiții pentru exercitarea drepturilor participanților la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanțelor reale ale cauzei. Egalitatea părților în drepturile procedurale este garantată prin lege și se asigură de către instanță prin crearea posibilităților egale, suficiente și adecvate de folosire a tuturor mijloacelor procedurale pentru

susținerea poziției asupra circumstanțelor de fapt și de drept, astfel încât nici una dintre părți să nu fie defavorizată în raport cu cealaltă.

De asemenea, instanța de recurs consideră că cele descrise prin prisma jurisprudenței Curâii Europene a dus la încălcarea efectivă a art. 6 CEDO care stipulează că "Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil".

În sensul încălcării dreptului la justiție prin scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată, este de menționat că justiția este o funcție fundamentală a statului, iar administrarea ei reprezintă unul din atributele esențiale ale puterii suverane. Această funcție implică existența unor structuri statale (servicii publice) apte să realizeze activitatea jurisdicțională. Idea de proces echitabil trimite automat la ideea de stat de drept. Un atare serviciu public trebuie organizat pe baza unor principii proprii, funcționale și autonome. Există principii ce se află într-o legătură indisolubilă cu organizarea sistemului judiciar dar care vizează mai degrabă funcționarea acestuia și însăși democratismul și umanismul sistemului procesual, fie el cel civil sau penal. Printre aceste principii se menționează: accesul liber la justiție, independent judecătorilor, inamovibilitatea, egalitatea în fața justiției și gratuitatea justiției.

În virtutea aceluiași raționament, instanța de recurs reține și un alt aspect și anume că accesul liber la justiție constituie un principiu fundamental al organizării oricărui sistem judiciar democratic fiind consacrat într-un număr important de documente internaționale, astfel că el are semnificații deosebite și pentru dreptul procesual, dar și pentru dreptul constituțional. Facultatea oricărei persoane de a introduce, după libera sa apreciere, o acțiune în justiție, implică obligația corelativa a statului, ca prin instanța competentă, să soluționeze aceste acțiuni, ceea ce reprezintă practic liberul acces al persoanei la justiție.

Orice condiționare a accesului liber la justiție, ar reprezenta o nesocotire a unui principiu constituțional fundamental și a unor standarde internațional universale, în orice democrație reală. Pe plan procesual, accesul liber la justiție se concretizează în prerogativele pe care le implică dreptul la acțiune, ca aptitudine legală ce este recunoscută de ordinea juridică oricărei persoane fizice sau juridice.

În doctrina dreptului european, dreptul de acces la un tribunal este înțeles ca un drept de acces concret și efectiv, care presupune ca justițiabilul să beneficieze de o posibilitate clară și concretă de a contesta atingerea adusă drepturilor sale.

Pornind de la premisa că drepturile fundamentale trebuie garantate într-o manieră concretă și reală, iar nu iluzorie și teoretică, imposibilitatea concretă de sesizare a unei instanțe de către persoana interesată, constituie o încălcare a dreptului acesteia de acces la justiție. Or, dreptul de acces la justiție impune

obligații în sarcina legiuitorului și executivului, Statul fiind ținut sa acorde oricărei persoane toate facilitățile rezonabile de drept și de fapt, pentru a accede la instanța, într-un cuvânt, efectivitatea dreptului de acces.

În Constituție, accesul liber la justiție este conceput ca un drept al oricărei persoane de a se putea adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime, garantându-se că exercitarea acestui drept nu poate fi îngrădită prin nici o lege.

Din considerentele menționate supra, instanța de recurs ajunge la concluzia că încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 20 octombrie 2023, a fost emisă cu vicii procedurale, or, în circumstanțele în care, prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 29 martie 2023, cererea de chemare în judecată a fost primită în procedură, fapt prin care a fost depășită etapa scoaterii cererii de pe rol, Colegiul civil consideră că încheierea de scoatere de pe rol a cererii de chemare în judecată, este neîntemeiată și îi încalcă dreptul reclamanților la accesul efectiv la justiție, motive pentru care recursul declarat urmează a fi admis, încheierea primei instanțe casată, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. b), 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de declarat de *****, *****, *****, ***** și *****, prin intermediul avocatului Doina Ioana Străisteanu.

Se casează încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 20 octombrie 2023, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de *****, *****, *****, ***** și ***** către *****, *****, ***** *****, *****, ***** și *****, cu privire la încasarea prejudiciului material și moral cauzat prin instigare la discriminare pe criteriu de orientare sexuală, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele completului, judecătorul Anatol Pahopol

Judecători Ruxanda Pulbere

Dorin Dulghieru